

Liberalų sąjūdžio skaidrumo standartas

Standarto tikslas

Liberalų sąjūdžio Skaidrumo standartas sukurtas siekiant užtikrinti atvirų duomenų principu paremtą skaidrią ir atvirą partijos bei sąžiningą jos narių veiklą. Liberalų sąjūdis, kaip nuosekliai liberalias vertybes atstovaujanti šalies partija, savo veiklą grindžia viešuoju interesu – Lietuvos žmonių ir valstybės naudai.

Standarto taikymas

- Įtvirtina partijos veiklos organizavimo skaidrumo ir atskaitomybės principus;
- Numato konkrečius partijos viešųjų asmenų¹ įsipareigojimus jų darbinėje veikloje;
- Nustato partijos narių ir jos viešų asmenų elgesio normas.

Standartas reglamentuoja šiuos pamatinius skaidrumo elementus:

1. Skaidrios aplinkos sukūrimas
2. Intereso konfliktų valdymas
3. Elgesio kodeksas
4. Pasitikėjimo aplinkos sukūrimas

Atsakomybė

Liberalų sąjūdis laikosi bekompromisės pozicijos, kad visi jo politikų, narių, sekretoriato ir atstovų veikla privalo griežtai atitikti Lietuvos įstatymuose numatytas politinės veiklos, finansavimo ir finansinės atskaitomybės nuostatas, bei vadovautis aukščiausiomis etikos, profesionalumo ir atskaitomybės normomis. Liberalų sąjūdis griežtai laikosi nulinės tolerancijos korupcijai politikoje bei viešųjų ir privačių interesų konfliktams. Tai galioja bet kuriam partijos nariui.

1. Skaidrios aplinkos sukūrimas

Partijos sekretoriatas įsipareigoja:

- A. Ne rečiau kaip kartą per mėnesį savo internetiniame puslapyje skelbti partijos pajamas ir išlaidas;
- B. Po kiekvienų rinkimų pateikti visuomenei detalias pajamų ir išlaidų ataskaitas;
- C. Deklaruoti su kuriomis nevyriausybinėmis ir asocijuotomis organizacijomis partija vykdo bendrus projektus;
- D. Periodiškai viešinti Seimo liberalų frakcijos narių balsavimus;
- E. Periodiškai viešinti Seimo liberalų frakcijos narių pateiktus įstatymų projektus.

Partijos vieši asmenys siekia, kad jų vadovaujamose institucijose būtų:

¹ Viešas asmuo, tai tautos išrinktas politikas ar politinio pasitikėjimo pareigas einantis asmuo Vyriausybėje, Seime, Europos Parlamente, Savivaldybių tarybose, partijos deleguoti asmenys įvairiose valstybės ir savivaldybių institucijose.

- A. Vadovaujamosi efektyvių viešųjų pirkimų gairėmis²;
- B. Atvirų duomenų principu pateikta maksimali informacija apie institucijos veiklą ir procesus;
- C. Imamasi iniciatyvų depolitizuoti viešojo sektoriaus įmonių valdymą ir įdiegti principą, kad jų valdybose dirbtų bent 2/3 nepriklausomų valdybos narių;
- D. Viešinamos suplanuotos merų, vicemerų ir Seimo narių darbotvarkės;
- E. Viešinami svarstomų nutarimų projektai ir jų pagrindimas;
- F. Vedamas gautų ir teikiamų dovanų registras, kuriame būtų fiksuojamos gautos ir teikiamos dovanos nuo 5 EUR vertės;
- G. Užtikrintas elektroninių laiškų, susitikimų protokolų ir paskelbtų darbotvarkių archyvavimas.

2. Interesų konfliktų valdymas

- A. Partijos vadovai ir vieši asmenys viešina visus savo susitikimus su interesų grupėmis, lobistais, skelbiant ir atnaujinant su darbine veikla susijusią darbotvarkę;
- B. Partijos vadovai ir vieši asmenys turėtų išklaudyti privačių ir viešų interesų deklaravimo ir derinimo mokymus, privalo mokėti atskirti dovaną nuo kyšio;
- C. Viešiemis partijos asmenims rekomenduojama pildyti IDOOIP privačių interesų deklaracijos priedą³;
- D. Jei partijos narys vadovauja ar valdo viešąsias įstaigas, institutus ar fondus, kurių veikla susijusi su partijos veikla, jis privalo tai deklaruoti savo viešųjų privačių interesų deklaracijoje, bei fondo rėmėjų sąrašas ir paramos sumos privalo atsispindėti metinėse fondo ataskaitose bei internetiniuose puslapiuose. Vyriausios rinkimų komisijos ir/ar partijos sekretoriato organizuojuose rinkimuose išrinkti partijos nariai negali būti vadovais ar valdyti fondų, viešųjų įstaigų ir institutų, kurių veikla susijusi su partija.

3. Elgesio kodeksas

Partijos nariai, veikiantys partijos vardu ar dirbdami viešojoje tarnyboje, turi vadovautis sąžiningumo, padorumo, nešališkumo, teisingumo ir nesavanaudiškumo principais.

- A. Sąžiningumas ir padorumas apima tokias nario elgesio nuostatas:
 - a. siekti žodžio ir veiksmo vienybės;
 - b. nepiktnaudžiauti pareigomis, pažeidžiant tarnybos bei viešuosius interesus įdarbinant asmenį, skiriant jį į tam tikras pareigas ar suteikiant jam apdovanojimus, paslaugas, kitą naudą arba sudarant su juo sutartis ar sandorius;
 - c. gyventi iš legaliai gaunamų pajamų ir prirėikus pagrįsti savo išlaidas;
 - d. elgtis nepriekaištingai, būti nepaperkamam, nepriimti dovanų, pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų iš asmenų ar organizacijų, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą;

² Rekomenduojama kaip pavyzdžiu remtis Klaipėdos m. arba Vilniaus m. patvirtintomis viešųjų pirkimų gairėmis

³ IDOOIP tai Valstybės tarnybinės etikos komisijos patvirtintas savanoriškas priedas, kuriame galima deklaruoti tokius dalykus, kaip privačių asmenų lėšomis finansuoti mokymai, neatlygintinai tarnybinei veiklai suteiktos priemonės, prezentacijos ir įvairių produktų pateikimas išbandymui, nemokamos paslaugos, lobistinė veikla ir pan.

- e. vengti elgesio, kuris gali būti suprastas kaip reikalavimas duoti kyšį, ar atlikti kitus tarnautojo veiksmus, nesusijusius su tarnybinėmis pareigomis, bei informuoti tiesioginį vadovą apie daromą neteisėtą poveikį;
 - f. būti lojaliam ir paslaugiam visuomenei, kolegoms ir pavaldiniams, naudotis suteiktomis galiomis apginti visuomenės interesus nuo pažeidimų.
- B. Nešališkumas apima tokias partijos nario elgesio nuostatas:
- a. elgtis nešališkai, skiriant tinkamą dėmesį žmonių teisėms, vykdant savo pareigas;
 - b. elgtis teisėtai ir savo įgaliojimus, priimant sprendimus, naudoti nešališkai;
 - c. nesinaudoti kitų žmonių klaidomis ar nežinojimu;
 - d. išklausti ir pateikti tokią informaciją, kuri padėtų asmeniui priimti tinkamiausią sprendimą.
- C. Teisingumas apima tokias partijos nario elgesio nuostatas:
- a. vienodai tarnauti visiems žmonėms, nepaisant tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ir politinių pažiūrų;
 - b. teisingai nagrinėti prašymus, skundus, pareiškimus, nepiktnaudžiauti suteiktomis galiomis;
 - c. naudoti tarnybos valandas efektyviai ir tik tarnybos tikslams.
- D. Nesavanaudiškumas apima tokias partijos nario elgesio nuostatas:
- a. tarnauti visuomenės interesams;
 - b. nesinaudoti valstybės nuosavybe ne tarnybinei veiklai, taip pat nesinaudoti ir neleisti naudotis tarnybine ar su tarnyba susijusia informacija kitaip negu nustato įstatymai ar kiti teisės aktai;
 - c. neturėti asmeninių interesų ir nesiekti naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams, vykdant savo tarnybines pareigas;
 - d. vadovautis savo veikloje visuomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačiųjų interesų konflikto, griežtai laikytis Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų, o apie iškilusį viešųjų ir privačiųjų interesų konfliktą informuoti tiesioginį vadovą;
 - e. nesinaudoti savo tarnybine padėtimi ir nereikalauti kitų tarnautojų ar institucijos darbuotojų pagalbos, siekiant naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams;
 - f. esant oficialiai pareikštiems įtarimams dėl nusikalstamų veiksmų nedelsiant sustabdyti savo narystę partijoje ir bendradarbiauti su teisėsauga.

4. Pasitikėjimo kultūra

- A. Korupcijos bei galimo viešo ir privataus interesų derinimo taisyklių pažeidimų prevencija yra kiekvieno partijos nario atsakomybė. Pastebėjęs/įtaręs neetišką ar galimai neskaidrų kolegą elgesį, partijos narys yra raginamas nedelsiant apie tai informuoti partijos pasitikėjimo kanalais: **el. paštu skaidrumas@liberalai.lt** arba telefonu 8 620 50288

- B. Partijos Etikos komisijos pirmininkas ar jo paskirtas žmogus yra atsakingas už pasitikėjimo ir informacinių kanalų priežiūrą, gauna ir tvarko jais gautą informaciją, bei informuoja pranešančius asmenis apie gautos informacijos svarstymo eigą. Pirminis informacijos gavėjas turi užtikrinti, kad būtų išsaugomas objektyvumas, pranešančių asmenų pateikiami faktai ir įrodymai turi būti analizuojami nuosekliai ir objektyviai.
- C. Apie galimą pažeidimą asmuo gali pranešti ir konfidencialiai. Anonimiškai gautai informacijai privalo būti taikomi tie patys informacijos analizės objektyvumo ir nuoseklumo principai.
- D. Be pranešėjo aiškiai deklaruoto sutikimo yra draudžiama atskleisti jo tapatybės su pranešimu susijusiems asmenims.
- E. Partijos valdyba privalo atskiru dokumentu patvirtinti tvarką, kuri numatytų konkrečius veiksmus ir galimo tokių pranešimų tyrimo eigą, bei numatyti atvejus, kada partijos atstovas privalo kreiptis į teisėsaugos institucijas.
- F. Partijos Etikos komisijos pirmininkas ar jo paskirtas asmuo, informaciją pateikęs asmuo, negali paskleisti apie partijos narį tikrovės neatitinkančios informacijos, galinčios paniekinti ar pažeminti tą asmenį arba pakirsti pasitikėjimą juo.
- G. Partijos Skaidrumo telefonine linija pateiktos informacijos apdorojimo tvarką nustato Etikos komisija. Komisija vėliausiai per 30 dienų apsvarsto ir pagal nuožiūrą pateikia informaciją partijos valdymo organams ar, esant nusikalstamo pobūdžio informacijai, teisėsaugai ir atsakymą besikreipusiam interesantui.

Baigiamosios nuostatos

- A. Šio standarto laikymasis yra asmeninė kiekvieno partijos nario ar jos atstovo viešojo sektoriaus institucijose, sekretoriato darbuotojo, partijos kandidato ar savanorio atsakomybė. Partijos nariams ir viešiesiems asmenims rekomenduojama skaidrumo standarto nuostatas įgyvendinti ne vėliau kaip iki 2016 m. rugsėjo 1 d. arba per 3 mėnesius nuo įstojimo į partiją arba prisijungimo prie liberalų sąjūdžio frakcijų savivaldybėse ir Lietuvos Respublikos Seime.
- B. Kiekvienas partijos skyrius turi užtikrinti, kad su šiuo Skaidrumo standartu būtų supažindinamas kiekvienas esamas ar naujai priimtas partijos narys, o kandidatams į politinio pasitikėjimo pareigas būtų įvykdyti mokymai apie viešų ir privačių interesų konfliktų pagrindus;
- C. Partijos generalinis sekretorius yra atsakingas už šiame dokumente numatytų nuostatų ir priemonių laikymosi monitoringą.
- D. Etikos ir skaidrumo komisija ir partijos sekretoriatas turi suteikti skyriams metodinę pagalbą, rekomendacijas ir konsultacijas šio standarto įgyvendinimo klausimais.

- E. Šis standartas yra strateginis partijos valdymo dokumentas. Jį priima, redaguoja ar atšaukia partijos suvažiavimas.